



POLIISI

POLIISIHALLITUS
Polisstyrelsen
National Police Board

Kokemuksia ja näkemyksiä tietosuoja-asetuksen soveltamisesta

JUHTA:n toteuttamat tietosuojayhteishankkeet, Työpaja # 4
29.9.2017

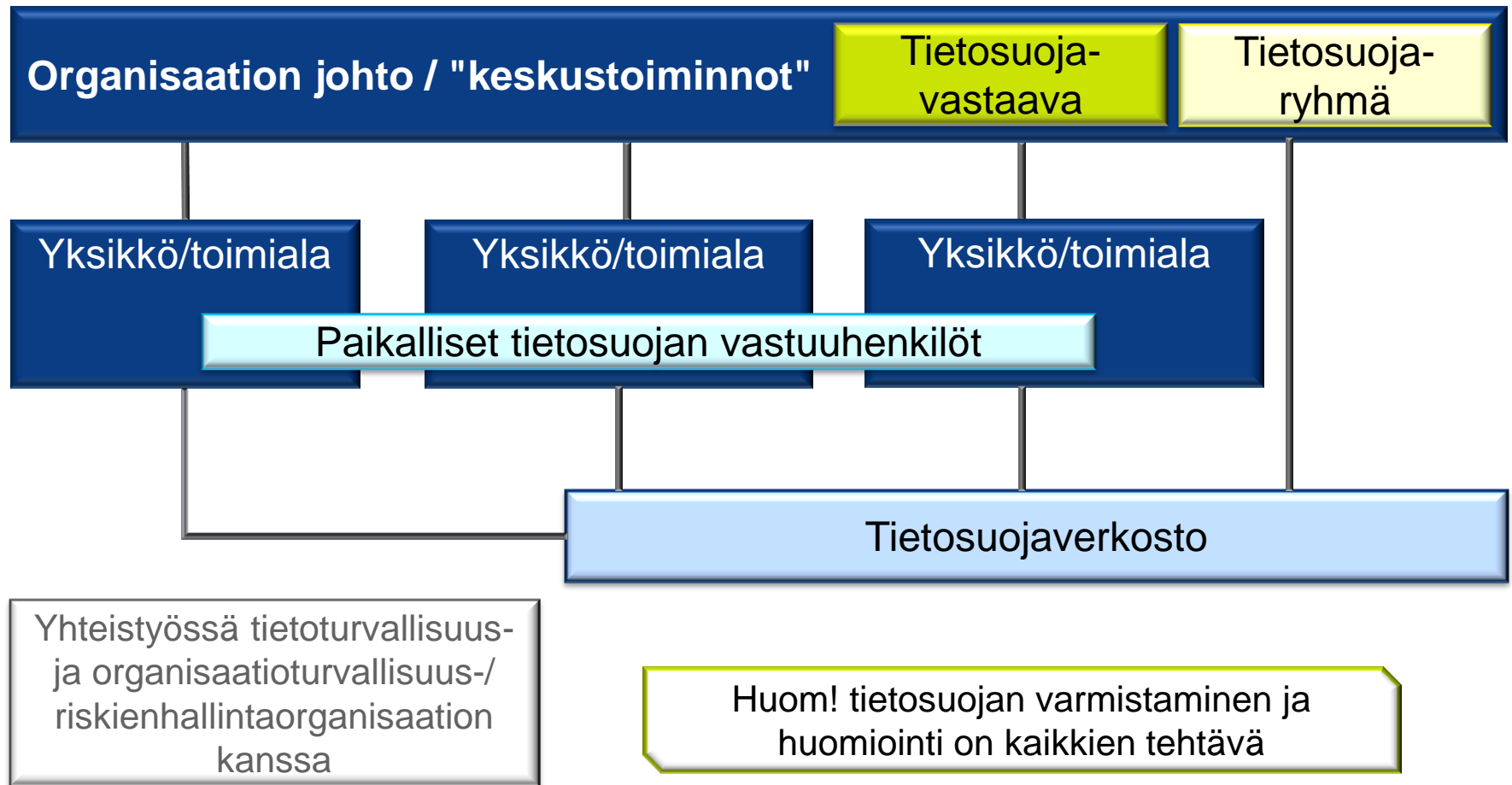
Annina Hautala, ryhmäpäällikkö, Poliisihallitus



Esityksen teemat

- Tietosuojatyön organisointi -esimerkki
- Henkilötietojen käsittelyyn sovellettavan lainsäädännön tunnistaminen
- Kokemuksia tietosuojapolitiikasta
- Ajatuksia tietosuojanhallintamalliin liittyen
- Tietojärjestelmien muutostarpeet ja niiden vaikutusten arviointi
- Tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi

Tietosuojatyön organisointiesimerkki isompaan organisaatioon



Esimerkki tietosuojalainsäädäntökehikön tunnistamisesta



Kokemuksia tietosuojapolitiikasta 1(3)

- Tietosuojapolitiikan tulisi sisältää ylimmän johdon sitoumukset ja linjaukset koskien tietosuojaaja. Näitä voisivat olla esim.
 - tietosuojatavoitteet
 - organisointiin ja vastuisiin liittyvät linjaukset
 - sitoutuminen tietosuojavaatimusten täyttämiseen ja toiminnan jatkuvaan kehittämiseen
 - keskeisimmät toteutuskeinot sekä seuranta- ja arviointitavat

Kokemuksia tietosuojapolitiikasta 2(3)

- Tietosuojapolitiikkaa laadittaessa on hyvä pyrkiä sovittamaan se organisaation henkilötietojen käsittelyn tarkoitukseen ja organisaation tarpeisiin
 - Ei saa unohtaa rekisteröityjen oikeuksia ja vaatimusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta
- Tietosuojapolitiikan tulisi ohjata toiminnan tavoitteiden asettamista
- Tärkeää on huolehtia, että tietosuojapolitiikka on koko henkilöstön tiedossa

Kokemuksia tietosuojapolitiikasta 3(3)

- Tietosuoja-asetus ohjaa siihen, että useimmiten pelkkä politiikkatason asiakirja ei riitä
 - Täydennettävä yksityiskohtaisemmilla hallintakeinoilla ja ohjeistuksella ja muulla dokumentaatiolla
- Tietosuojapolitiikka toimii yhtenä osoitusvelvollisuuden välineenä
- Tietoturvapoliittikka ei riitä korvaamaan tietosuojapolitiikkaa
- Tietoturvasta ja tietosuojasta voi olla usein perusteltua laatia yhteinen politiikka
- On järkevää pyrkiä siihen, että tietosuojapolitiikka on kiteytetty ja tiivis paketti

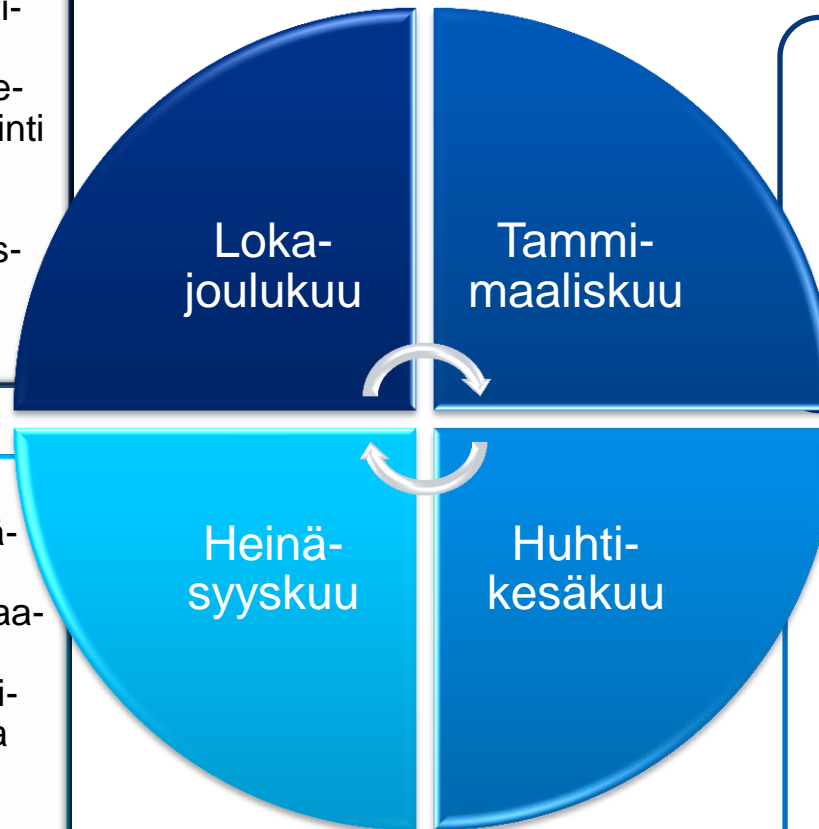
Esimerkkiajatuksia tietosuojanhallintamallin vuosikellosta

Tietosuojan visio

Jatkuvaa työtä (mm.)

- Tietojen käsittelyn seuranta + valvonta, ml. lokiselvitykset
- Tietosuojan huomiointi hankkeissa, hankinnoissa + "perustoinnassa" (ml. vaikutustenarviointi- ja ennakkokuuleminen)
- Tietosuojapoikkeamien seuranta ja hallinta, riskienhallinta
- Tietosuojan ja osaamisen kehittäminen
- Viestintä ja sidosryhmäyhteistyö
- Tietosuojatavoitteiden toteutumisen seuranta, palaute

- Vuosisuunnittelu, ml. vuosikellon päivittäminen ja auditointisuunnitelma
- Tietosuojatavoitteiden, ml. kehitystoimien tilannekatselmointi
- Tietosuojaorganisaation tapaaminen
- Auditointien ja muiden tarkastusten toteuttaminen
- Toimintaympäristön arviointi



- Tietotilinpäätöksen laatiminen, johdolle raportointi
- Tietosuojaorganisaation tapaaminen
- Käyttövaltuuksien ajantasaisuuden tarkastaminen ja tarvittaessa päivittäminen
- Tietosuojariskien arviointi ja analyysi (ml. hallintatoimet)

- Tietosuojan vastuunjako-alueen katselmointi ja päivittäminen
- Tietosuojaorganisaation tapaaminen
- Tietoturva- ja tietosuojapolitiikan, tietosuojamääräysten ja -ohjeiden katselmointi sekä päivittäminen

- Tietosuojaselosteiden katselmointi ja päivittäminen
- Tietosuojakoulutustarpeiden arviointi ja kouluttaminen
- Turvallisuuksopimustilanteen katselmointi ja tarvittavat päivitykset
- Tietosuojaorganisaation tapaaminen

Tietojärjestelmien muutostarpeet ja niiden vaikutusten arviointi (esimerkki)

| Velvoite | Käytännön tulkinta | Edellyttääkö uudistuksia/ millaisia? | Vastuu-taho | Toteutus-aikataulu | Kustannusarvio |
|--|--------------------|--------------------------------------|-------------|--------------------|----------------|
| Tietosuoja-asetus 19 art; Henkilötietojen oikaisua tai poistoa tai käsittelyn rajoitusta koskeva ilmoitusvelvollisuus Rekisterinpitäjän <u>on ilmoitettava</u> kaikentyyppisistä 16 artiklan, 17 artiklan 1 kohdan ja 18 artiklan mukaisesti tehdyistä <u>henkilötietojen oikaisuista, poistoista tai käsittelyn rajoituksista jokaiselle vastaanottajalle, jolle henkilötietoja on luovutettu, paitsi jos tämä osoittautuu mahdottomaksi tai vaatii kohtuutonta vaivaa</u> . Rekisterinpitäjän on ilmoitettava rekisteröidylle näistä vastaanottajista, jos rekisteröity sitä pyytää. | | | | | |

Ajatuksia tietosuojaa koskevasta vaikutustenarviointiprosessista ja sen luomisesta 1(3)

- Vaikutustenarviointiprosessi mahdollisimman yksinkertaiseksi ja riittävän kevyeksi
 - Auta laatimista esim. ennakkokysymyksillä
 - Vaikutustenarvioinnin dokumentoinnissa kannattaa hyödyntää olemassa olevia materiaaleja
 - Esim. suojaustoimia kuvattaessa
 - Huomioon myös viestintätavan vaikutus
- Tärkeää olisi ymmärryttää vaikutustenarviointi mahdollisuudeksi toiminnan kehittämiseen!
 - Ei kannata miettiä pelkästään, milloin arviointi on lainsäädännön mukaan pakko tehdä

Ajatuksia tietosuojaa koskevasta vaikutustenarviointiprosessista ja sen luomisesta 2(3)

- Selkeät roolit ja vastuut!
- Esim.
 - **Tietosuojavastaava/tietosuoja-asiantuntijat** – luo toteutusmallin ja tarjoaa välineet sekä osallistuu neuvomalla / tukea antamalla pyydettyäessä
 - **Tietosuojavastaava** – valvoo vaikutustenarviointien toteutusta
 - **Toiminnan/projektin vastuhenkilö** – huolehtii, että vaikutustenarviointi tulee tehdyksi ja raportoiduksi
 - **Substanssiasiantuntijat** – osallistuvat vaikutustenarvioinnin tekemiseen tuomalla siinä tarvittavan asiantuntemuksen toiminnasta ja sen tarpeista
 - **Toiminnan "omistaja" / projektin ohjausryhmä** – käsittelee/hyväksyy tuloksen
 - **Tietosuojan valvontaviranomainen** – jos tulokset osoittavat korkean riskin, jota ei pienennetä toimenpiteillä, kuultava ennakkoon

Ajatuksia tietosuojaa koskevasta vaikutustenarviointiprosessista ja sen luomisesta 3(3)

- Toteutuskeinoja on erilaisia ja niitä kannattaa hyödyntää monipuolisesti, esim.
 - työpajat
 - dokumentaation, järjestelmien sekä prosessien katselmoinnit
 - haastattelut
 - kyselyt
 - asioiden visualisointi
- Liikkeellelähtö mahdollista kevyesti pilotilla
 - Kokeillaan ja kehitetään

Menestyksestä tietosuojatyötä!

Annina Hautala, ryhmäpäällikkö, VT
Poliisihallitus, Poliisin tietopalvelukeskus, tietosuojaryhmä
puh. 0295 480 181 (vaihde)
etunimi.sukunimi@poliisi.fi